

Remissvar SGBC – NollCO₂

Samhällsbyggarna är en förening för de som är engagerad i att utveckla, bygga och förvalta vårt framtida samhälle och inte minst med hållbarhet som fokus. Vi är en branschövergripande ideell nätverksorganisation med cirka 5 000 medlemmar. Vad som gör Samhällsbyggarna unika är vår bredd med spetskompetenser inom samhällsbyggnadsområdets alla delar.

Generella synpunkter

Certifieringssystemet NollCO₂ som Sweden Green Building Council (SGBC) har utvecklat och förvaltar syftar till att tillhandahålla en metod för organisationer som vill uppföra byggnader med nettonoll klimatpåverkan. Certifieringen omfattar hela byggnadens livscykel, med fokus på byggfasen och driftskedet.

Samhällsbyggarna tycker det är bra att SGBC tar detta grepp och utvecklar ett certifieringssystem som omfattar hela byggnadens livscykel. Att fokus nu riktas även mot byggfasen är viktigt eftersom stora delar av klimatpåverkan från driftskedet får en allt lägre relativ betydelse.

Kompletterande synpunkter gällande byggfasen

Öka kompetensen gällande klimatpåverkan hos inköpsansvariga

Detta gäller inte minst vid upphandling. Det finns stora klimatförbättringar att göra vid inköp genom att välja rätt leverantör och produkt för viktiga materielgrupper. Ställa krav på transport genom att vid upphandling välja transport på järnväg alternativt med lastbilstransport med förnybara bränslen, såsom HVO.

Beställ klimatförbättrad betong

Betong är en enskild produkt med en betydande utsläppsfaktor. Säkerställ att den betong som används, oavsett vilket material husets stomme har i övrigt, är klimatförbättrad. Sådan betong finns redan idag att upphandla på den svenska marknaden utan att gjutcykeln påverkas på ett avgörande sätt.

Optimera energianvändningen på byggplatsen

Omfattande användning av dieseldrivna maskiner på byggplats innebär också förhållandevis stor klimatpåverkan. En elektrifiering av byggarbetsplatsens fordon kan vara ett sätt att förbättra. I den mån det går att köpa förnybart bränsle, såsom HVO, för byggarbetsplatsens fordon, minskar klimatpåverkan påtagligt. Det är också viktigt med energieffektiva byggbodnar, gärna med anslutning till fjärrvärme i stället för el.

Detaljerade synpunkter gällande driftskedet

I remissversionen av manualen för NollCO₂ ges en redogörelse för hur elsystemet i Europa fungerar. Det är tydligt att SGBC har anlitat sakkunniga på energisystem för att göra denna genomgång. Samhällsbyggarna ser det som mycket positivt att SGBC har anlitat sådan sakkunskap.

I redogörelsen konstateras att elsystemet i Europa hänger samman, vilket innebär att byggnader i Sverige påverkar produktionen av el i andra länder. Att SGBC nu accepterar att det finns ett systemperspektiv är mycket glädjande.

Men trots att SGBC konstaterar att Sverige är del i det gemensamma europeiska elsystemet anser SGBC att svensk elmix ska användas i klimatvärderingen av den el som används i byggnaden. Detta är inte konsekvent. SGBC borde istället ha valt en systemgräns för bedömningen som är relevant för elsystemet på lång sikt, som europeisk elmix eller åtminstone nordeuropeisk elmix.

I sin manual drar SGBC slutsatsen att el som produceras med solceller på byggnaden och som levereras till elnätet ersätter el som produceras med fossilt kol i andra länder. Samhällsbyggarna kan konstatera att resonemanget är principiellt riktigt, dock är det nödvändigtvis inte kolkraft som ersätts i alla lägen.

Sammantaget innebär de föreslagna reglerna för NollCO₂ att el som används i byggnaden värderas som svensk elmix, och att el som levereras från byggnaden till elnätet värderas som kolkraft. Detta är inte konsekvent. Rimligen måste el som används och el som levereras till elnätet värderas lika. Dessutom är det så att elanvändningen i byggnader sker främst vintertid och leverans till elnätet från solceller sker främst under sommarhalvåret, vilket gör saken än mer ologisk.

Samhällsbyggarna noterar att SGBC inte godkänner annullering av ursprungsgarantier för el som en klimatåtgärd, vilket man gjorde i den utgåva av manualen som publicerades 2018. Samhällsbyggarna tycker det är bra att SGBC gjort denna förändring. Systemet med ursprungsgarantier för el är i praktiken enbart en procedur som omfördelar statistik. Detta innebär att i det fall ursprungsgarantier används i beslutsunderlag finns risken att det tas beslut som driver utvecklingen av energisystemet i en önskad riktning.

I den nya manualen för NollCO₂ godtar SGBC istället Bra Miljöval el som klimatåtgärd. Detta är logiskt fel. Ur klimatsynpunkt är Bra Miljöval el identiskt med ursprungsmärkt förnybar el. Ursprungsmärkning är emellertid enbart ett sätt att redovisa varifrån elen kommer och syftar inte till att öka produktionen av förnybar el i Sverige, vilket är elcertifikatsystemets uppgift. Systemet med elcertifikat finns redan och innebär en avgift som alla hushåll och bolag får betala på sina elräkningar till stöd för elproduktion från förnybara energikällor. Eftersom systemet med ursprungsgarantier för el inte inverkar på elproduktionen sker heller ingen påverkan av utsläppen av växthusgaser.

Bra Miljöval el skapar förvisso annan miljönytta, men det är inte relevant för de krav som SGBC behandlar här. Man kan säga att Bra Miljöval el skapar miljönytta men inte klimatnytta. SGBC bör således inte acceptera Bra Miljöval el som en klimatåtgärd i NollCO₂. Samhällsbyggarna har i sitt tidigare remissvar för Miljöbyggnad i Drift lämnat en detaljerad redogörelse för hur systemet med ursprungsgarantier för el och Bra Miljöval el fungerar, den redogörelsen är även relevant för detta remissvar.

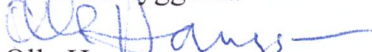
Fjärrvärme som används i byggnader värderas av SGBC som 60 kg koldioxid per megawattimme. Anledningen till denna relativt höga nivå är för att växthusgasutsläppen från förbränning av avfall allokeras till energin och inte till avfallsbehandlingstjänsten. Som exempel ligger utsläpp för svensk elmix betydligt lägre. Konsekvensen kan bli att fastighetsägaren väljer en annan uppvärmningsform, till exempel värmepumpsteknik, istället för fjärrvärme. Samhällsbyggarna anser att en sådan ensidig styrning är olycklig och ger helt fel signaler ur ett samhälls- och hållbarhetsperspektiv. Förbränningen av avfall kommer inte att minska om fastighetsägaren väljer bort fjärrvärme. Mängden avfall som

förbränns är primärt en konsekvens av brister inom avfallssektorn, vilket fjärrvärmelieferantören har begränsad rådighet över. Samhällsbyggarna menar att SGBC måste utreda och belysa detta ordentligt, med syfte att hitta en metod som minskar risken för oönskad utveckling av såväl energisystemet som avfallshanteringen.

När det gäller avfall som uppkommer under driftskedet saknas helt kriterier i de föreslagna reglerna för NollCO₂. Brukare av byggnader alstrar avfall som lämnas till förbränning, vilket skapar utsläpp av växthusgaser som bokförs på den el och fjärrvärme som produceras i förbränningsanläggningarna. Att källsortera avfall för att i möjligaste mån undvika avfallsförbränning är således en klimatåtgärd. Samhällsbyggarna anser att kriterier för detta måste införas i NollCO₂.

Ordförande för Hållbarhetssektionen

Samhällsbyggarna

Olle Hansson